

**BADIIY O'QISH FANINI BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIGA
O'QITISHDAGI QIYINCHILIKLAR VA YECHIMLAR**

Odilova Maxliyoxon Doniyorjon qizi

Qo'qon Universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Ergasheva Mohinaxon Umidjon qizi

Qo'qon Universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarining lug'at boyligi cheklanganligi va turli xil diqqat-e'tibordan kelib chiqadigan qiyinchiliklar, ularning badiiy ifodalarni talqin qilish qobiliyatiga to'sqinlik qiladigan muammolar yoritilgan. Bunga qarshi turish uchun o'qituvchilar jalb qilishni kuchaytirish va san'at tomonidan qo'zg'atilgan his-tuyg'ular va his-tuyg'ularning muloqotini osonlashtirish uchun vizual takliflar, hikoyalar va texnologiyani o'z ichiga olgan interfaol usullardan foydalanadilar.

Ka'lit so'zlar: Badiiy savodxonlik, boshlang'ich ta'lim muammolari, badiiy o'qish strategiyalari, yosh o'quvchilarni jalb qilish, san'at ta'limida madaniy xilma-xillik, interfaol ta'lim usullari, badiiy o'qishda baholash, texnologiya integratsiyasi, inklyuziv sinf muhiti.

Kirish

Boshlang'ich maktab o'quvchilariga badiiy o'qishni o'rgatish o'qituvchilarning ijodkorlik va qat'iyat bilan harakat qiladigan qiyinchiliklarni o'z ichiga olgan ko'p qirrali manzarani ochib beradi. Badiiy tushunish sohasida yosh onglar mazmunli ishtirok etish uchun moslashtirilgan yondashuvlarni talab qiladigan murakkabliklarga duch kelishadi. Ushbu maqola boshlang'ich sinf o'quvchilarini tasviriy, adabiy va sahna san'ati sohalarida yo'naltirish, o'qituvchilar duch keladigan muammolarni ochib berish va innovatsion echimlarni taqdim etishning murakkab sayohatiga bag'ishlangan.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari shakllanish davrida tug'ma qiziquvchanlik va ijodkorlikka ega bo'lib, ular badiiy izlanishlar uchun qulay zamin bo'lib xizmat qiladi. Biroq, vizual simvolizm tushunchalari, adabiy talqinlar va badiiy ifodaning nuanslari bilan tanishish ko'pincha ularning

rivojlanish bosqichlari va turli xil o'rganish uslublari bilan mos keladigan ehtiyotkorlik bilan ishlashni talab qiladi. O'qituvchilar individual ijodkorlikni rag'batlantirish bilan muvozanatli tuzilgan o'qitish bilan kurashadilar, shu bilan birga cheklangan e'tibor, turli xil tushunish darajalari va turli xil madaniy kelib chiqishlar kabi potentsial to'siqlarni engib o'tishadi.

Ushbu qiyinchiliklar orasida yosh tasavvurlarni o'ziga jalb qiladigan, san'atni chuqur qadrlashni kuchaytiradigan innovatsiyalar va strategiyalarni ishlab chiqish imkoniyatlari mavjud. Ushbu tadqiqot orqali biz boshlang'ich sinf o'quvchilarida badiiy o'qishga bo'lgan ishtiyoqni rivojlantirishga qaratilgan chuqur echimlar, moslashuvchan metodologiyalar va ijodiy pedagogik yondashuvlarni ochib beramiz.

Asosiy qism

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga badiiy o'qishni o'rgatish ularning rivojlanish bosqichi va kognitiv etuklikning turli darajalaridan kelib chiqadigan o'ziga xos muammolar majmuasini keltirib chiqaradi. Biroq, bu qiyinchiliklar o'qituvchilarga o'quvchilarning badiiy savodxonligini oshirish uchun innovatsion strategiyalar va moslashtirilgan yondashuvlardan foydalanish imkoniyatlarini ham taqdim etadi.

Yosh o'quvchilarga badiiy o'qishni o'rgatishdagi jiddiy qiyinchiliklardan biri ularning ta'birini ifodalash uchun cheklangan ta'sir va so'z boyligidadir. Boshlang'ich sinf o'quvchilari badiiy elementlarni yoki asar tomonidan qo'zg'atilgan his-tuyg'ularni tasvirlash uchun lug'at etishmasligi tufayli san'at haqidagi o'z fikrlari va his-tuyg'ularini ifoda etishda qiynalishi mumkin. Buni hal qilish uchun o'qituvchilar san'atni muhokama qilish uchun umumiy tilni yaratish uchun vizual takliflar yoki hikoyalar kitoblari yordamida boshqariladigan muhokamalar kabi interaktiv faoliyatdan foydalanadilar. Oddiy, ammo tavsiflovchi tildan foydalanish o'quvchilarga o'z his-tuyg'ularini va his-tuyg'ularini etkazishga yordam beradi, badiiy ifodalar bilan chuqurroq aloqani rivojlantiradi.

Bundan tashqari, boshlang'ich sinf o'quvchilari ko'pincha turli xil e'tibor va o'rganish uslublari ega bo'lib, badiiy o'qish mashg'ulotlari davomida faollikni saqlab qolishni qiyinlashtiradi. Ushbu to'siqni engib o'tish uchun o'qituvchilar turli xil interfaol usullardan,

jumladan, hikoya qilish seanslari, amaliy san'at yaratish va multimedia taqdimotlaridan foydalanadilar. Interfaol ilovalar yoki san'at galereyalariga virtual sayohatlar kabi texnologiyani o'z ichiga olgan holda, o'quvchilarning qiziqishini o'ziga tortadi va turli xil ta'lim afzalliklarini ta'minlaydi, bu esa yanada inklyuziv va qiziqarli o'rganish tajribasini ta'minlaydi.

Yana bir to'siq madaniy xilma-xillikni yo'lga qo'yish va badiiy ta'limda inklyuzivlikni ta'minlashni o'z ichiga oladi. Boshlang'ich sinflar ko'pincha turli xil madaniyatlarga ega bo'lgan o'quvchilarni o'z ichiga oladi, ularning har biri badiiy talqinlarga o'ziga xos istiqbollarni olib keladi. O'qituvchilar turli madaniyatlar, tarixlar va an'analarni ifodalovchi turli xil san'at asarlarini taqdim etish orqali madaniy jihatdan sezgir muhit yaratishga intiladi. Bu nafaqat madaniy xilma-xillikni qadrlashni rivojlantiradi, balki talabalarni o'zlarining madaniy o'ziga xosliklarini san'at orqali kashf qilish va ifoda etishga undaydi, inklyuzivlik va empatiyani rivojlantiradi.

Bundan tashqari, yosh o'quvchilarning badiiy o'qishni tushunishi va rivojlanishini baholash qiyinchilik tug'diradi. An'anaviy baholash usullari ularning badiiy idrokining chuqurligini samarali tarzda aniqlay olmasligi mumkin. O'qituvchilar o'quvchilarning badiiy sayohatini aks ettiruvchi portfoliolar, og'zaki mulohazalar yoki guruh muhokamalari kabi muqobil baholash usullaridan foydalanadilar, bu ularning badiiy o'qishga jalb etilishi va o'sishini yanada yaxlit baholash imkonini beradi.

Ushbu qiyinchiliklarni bartaraf etishda o'qituvchilar boshlang'ich sinf o'quvchilarida badiiy savodxonlikni rivojlantirishga qaratilgan innovatsion echimlarni ishlab chiqdilar. San'atni til san'ati yoki fan kabi boshqa fanlar bilan integratsiyalash kabi fanlararo yondashuvlarni amalga oshirish nafaqat o'rganishni kuchaytiradi, balki fanlararo aloqalarni ham rag'batlantiradi, san'at orqali turli mavzularni yaxlit tushunishga yordam beradi.

Bundan tashqari, qo'llab-quvvatlovchi va rag'batlantiruvchi sinf muhitini yaratish badiiy o'qishni o'rgatishdagi qiyinchiliklarni bartaraf etishda muhim rol o'ynaydi. Tadqiq qilish va ifodalash uchun xavfsiz joyni rag'batlantirish talabalarga o'z fikrlari va talqinlarini erkin baham ko'rish imkoniyatini his qilishlariga imkon beradi. Yakuniy mahsulot ustidagi jarayonni ta'kidlash o'ziga ishonch va chidamlilikni oshiradi, badiiy o'qishga bo'lgan o'sish tafakkurini rivojlantiradi.

Oxir oqibat, texnologiya integratsiyasi, turli xil o'qitish metodologiyalari, madaniy inklyuzivlik va qo'llab-quvvatlovchi sinf madaniyati qiyinchiliklarni engish va boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun jonli, inklyuziv va boyituvchi badiiy o'qish tajribasini rivojlantirishning muhim tarkibiy qismidir. Ushbu qiyinchiliklarni innovatsion echimlar bilan hal qilish orqali o'qituvchilar yosh o'quvchilarda badiiy ifodani umrbod qadrlash va tushunishni rivojlantirishga yo'l ochadilar.

Xulosa

Boshlang'ich ta'lim sohasida badiiy o'qishni o'rgatish bilan bog'liq muammolar va yechimlar yosh o'quvchilarda badiiy savodxonlikni rivojlantirishda moslashtirilgan yondashuvlarning o'zgaruvchan salohiyatini ta'kidlash uchun birlashadi. Ushbu nutqda o'rganilgan nozikliklar haqida mulohaza yuritish, peyzaj o'qituvchilarining badiiy ifodani chuqur tushunish va qadrlashni rivojlantirishga qaratilgan yo'nalishlarini yoritadi.

Cheklangan so'z boyligi va diqqatni jalb qilish bilan bog'liq muammolarni hal qilib, o'qituvchilar muloqotdagi bo'shliqlarni bartaraf etadigan, o'quvchilarga o'z talqinlarini va san'at tomonidan qo'zg'atilgan his-tuyg'ularini ifoda etish imkoniyatini beradigan interfaol metodologiyalarni qo'llab-quvvatlaydi. Texnologiyani qamrab olish, turli xil o'qitish uslublari bilan birgalikda, turli xil o'rganish uslublariga mos keladigan va qiziquvchanlik tuyg'usini uyg'otadigan jalb qiluvchi mayoq sifatida paydo bo'ladi.

Bundan tashqari, sinfda madaniy xilma-xillikni e'tirof etish va nishonlash o'quvchilarga o'zlarining madaniy o'ziga xosliklarini san'at orqali o'rganishga imkon beruvchi inklyuziya gobelenini yaratadi. Turli istiqbollarga bo'lgan bu sayohat yosh onglarda empatiya, madaniy qadrlash va o'zaro bog'liqlik tuyg'usini rivojlantiradi.

Baholash to'siqlarini bartaraf etishda o'qituvchilar baholash usullarini inqilob qildilar, badiiy izlanish jarayonini an'anaviy yakuniy mahsulotlarga nisbatan baholadilar. Ushbu siljish o'quvchilarga eksperiment va o'sishni qabul qilish, badiiy o'rganishga chidamli munosabatni tarbiyalash imkonini beradi.

Ushbu innovatsion yechimlarning birlashuvi umrboqiy san'at ixlosmandlarini tarbiyalash yo'lini o'zgartiradi. Ijodkorlik, inklyuzivlik va fanlararo aloqalarni birinchi o'ringa qo'yadigan xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini rivojlantirish orqali o'qituvchilar nafaqat badiiy savodxonlik, balki tanqidiy fikrlash, hamdardlik va insonning boy gobelenini chuqur qadrlash kabi fazilatlarga ega bo'lgan shaxslar avlodi uchun urug'larni ekishadi. ifoda. O'qituvchilar moslashish va innovatsiyalarni davom ettirar ekan, boshlang'ich sinf o'quvchilariga badiiy o'qish ko'nikmalarini singdirish yo'lidagi sayohat yosh badiiy onglarning cheksiz imkoniyatlarini ochishda moslashtirilgan yondashuvlar kuchidan dalolat beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Otto, M., & Thornton, J. (2023). RIVOJLANAYOTGAN VA RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA BOSHLANG'ICH TA'LIM SIFATI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 832-833.
2. Otto, M., & Thornton, J. (2023). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA INGLIZ TILINI O'RGATISH TEXNANOLOGIYALARI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 834-835.
3. Axadjon o'g'li, A. A. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHDAGI O'RNI. Qo'qon universiteti xabarnomasi, 271-273.
4. Axadjon o'g'li, A. A., & Tursunboy o'g'li, N. J. (2023). SANOATNING YAIMGA TA'SIRINI BAHOLASH. Qo'qon universiteti xabarnomasi, 290-293.
5. Ikromjonovna, J. S. (2023). PEYZAJNING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK MOTIVNI ANGLATISHDAGI O'RNI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 1, 97-99.
6. Jumanova, S. B. (2022). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHISINING ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARI ORQALI MILLIY QADRIYATLARIMIZNI O'RGANISHNING SAMARALI OMILLARI. Results of National Scientific Research International Journal, 1(9), 311-321.
7. Muhammadaminovna, T. M. (2022). Reforms In The Field Of Crime Prevention And Combating Crime In Uzbekistan: Problems And Solutions. Journal of Positive School Psychology, 6(11), 3114-3120.

8. Muhammadaminovna, T. M. (2022). Current Results of Activities of Internal Affairs Preventive Inspectors in Uzbekistan. Eurasian Journal of Research, Development and Innovation, 15, 23-26.